

Ланцедова Ю. О.

Національний авіаційний університет

доцент кафедри кримінального права і процесу, к.ю.н.

Співвідношення інституту медіації та презумпції правоти поліцейського

Останнім часом точиться гостра дискусія навколо так званої «презумпції правоти поліцейського» [1; 3; 4; 5 та ін.]. У той же час, постановка питання про презумпцію власне правомірності як поліцейського, так і будь-якого іншого правоохоронця є непрофесійною. Не може бути презумпції безапеляційного правоти будь-якої посадової особи, ступінь правомірності всіх діянь якої повинна оцінюватися на основі лише достатньою і узгодженої сукупності доказів, а у разі відсутності такої сукупності доказів, що свідчить про невизначену антиделіктну ситуацію, виникає гостра необхідність у застосуванні замість презумпції правоти поліцейського такі розроблені Ю. О. Ланцедовою нові презумпції юриспруденції, як:

1. Презумпція тлумачення сумнівів на користь поліцейського чи іншого правоохоронця в умовах невизначеної антиделіктної ситуації.

2. Презумпція професійності, достатності та збалансованості повноважень поліцейського чи іншого правоохоронця.

Розкриваючи сутність презумпції професійності, достатності та збалансованості повноважень поліцейського чи будь-якого іншого правоохоронця, Ю. О. Ланцедова вважає за необхідне наголосити на тому, що **під професійністю повноважень поліцейського і будь-якого іншого правоохоронця** слід розуміти отримання належної юридичної освіти, яка має на меті за допомогою стаціонарного навчання у ВНЗ і подальшої перепідготовки передати поліцейському або іншому правоохоронцю накопичений століттями належний обсяг відповідних теоретичних знань та практичних навичок, в тому числі і таких, які покликані забезпечити найбільш

ефективну, раціональну та якісну протидію кримінальним та іншим правопорушенням з мінімально можливим заподіянням шкоди правопорушнику, в будь-якому випадку, в межах необхідної оборони та інших обставин, що виключають суспільну небезпеку діяння правоохоронця, згідно гл. 8 КК України [2].

Не сприяє належній професійності повноважень поліцейського поширена на цей час фемінізація такої небезпечної і фізично складної первинної патрульної роботи з правопорушниками по їх затриманню і документуванню. Саме тому виглядають необґрунтованими й офіційні вимоги прийому на посади поліцейського не тільки без юридичної, а й будь-якої іншої вищої освіти [6].

Більш того, не можна досягти професіоналізму правоохоронців залученням в певну правоохоронну діяльність підвищеною заробітною платою. Чим більше заробітна плата, тим в геометричній прогресії зростає ймовірність попадання на такі посади не тих, кому подобається саме такий вид правоохоронної діяльності, а тих, хто любить великі гроші із великими владними повноваженнями, тобто всякого роду випадкових людей у формі поліцейського чи іншого правоохоронця.

Під достатністю повноважень поліцейського чи іншого правоохоронця пропонується розуміти саме такий обсяг повноважень, який дозволяє найбільш ефективно, раціонально та якісно виконати базисний конституційний обов'язок держави та її органів по пізнанню, визнанню і, головне, забезпеченню і максимально повному відновленню правового статусу всіх соціосуб'єктів, в тому числі правопорушника і потерпілого.

Збалансованість повноважень поліцейського та іншого правоохоронця полягає в тому, щоб права і обов'язки правопорушника і поліцейського були взаємопов'язані таким чином, щоб мінімізувати можливі, з одного боку, зловживання поліцейського чи іншого правоохоронця, а, з іншого боку, протиправні діяння правопорушника під прикриттям нібито порушення його легітимного правового статусу.

Забезпечити достатність і збалансованість повноважень поліцейського і всіх інших правоохоронців завдання не з простих і його найбільш правильне рішення, дійсно, можливе тільки в результаті широкої професійної неупередженої дискусії.

Що ж стосується професійності повноважень поліцейського та іншого правоохоронця, то втілення в життя даної частини цієї презумпції не викликає особливих складнощів. Головне слід зрозуміти, що будь-який правоохоронець, в тому числі і поліцейський, повинен бути професіоналом як з точки зору теоретичної і прикладної юридичної підготовки, так і фізичної підготовки, достатньої для того, щоб найбільш ефективно, раціонально та якісно протидіяти кримінальним та іншим правопорушенням, а поміж правоохоронців, в тому числі і поліцейських, повинні бути тільки ті з юристів, які мотивовані на певну правоохоронну посаду не високою, а справедливою на тлі інших правоохоронців заробітною платою, що виникло ще до ВНЗ, було закріплене у юридичному ВНЗ і підтверджене в процесі вже практичної правоохоронної діяльності бажанням здійснювати саме такий вид правоохоронної діяльності.

Розкриття сутності презумпції тлумачення сумнівів на користь поліцейського чи іншого правоохоронця у невизначеній антиделіктній ситуації Ю. О. Ланцедова вбачає у тому, що практичне застосування даної презумпції можливе лише в якості доповнення до розглянутої презумпції професійності, достатності та збалансованості повноважень поліцейського чи іншого правоохоронця, коли виникає необхідність приймати проміжне рішення у невизначеній антиделіктній ситуації, що дорівнює відсутності достатньої та узгодженої сукупності доказів, в якій показанням та іншим доказам поліцейського або будь-якого іншого правоохоронця протистоять показання та інші докази лише правопорушника. А у такій ситуації виникає логічне питання, чому згідно презумпції невинуватості у невизначеній антиделіктній ситуації та обмежуваній наявністю лише показань правопорушника і поліцейського чи іншого правоохоронця ми маємо вірити правопорушнику, а не правоохоронцю

із професійними, достатніми та збалансованими повноваженнями? Вважаємо дане питання риторичним.

Зважаючи на викладене, підлягає підтримки позиція Ю. О. Ланцедової про те, що існуюча редакція презумпції невинності переслідуваної особи повинна тлумачитися в КПК України і в Конституції України не розширено - в частині тлумачень сумнівів на користь переслідуваної особи, а відповідно лише власне як презумпція невинуватості особи, коли обвинувальний і виправдувальний вирок повинні ухвалюватися не на припущеннях, чому відповідає невизначена антиделіктна ситуація і відсутність достатньої і узгодженої сукупності доказів для формування у судді внутрішнього переконання в тому, що може бути постановлено відповідно обвинувальний або виправдувальний вирок, а на основі тільки узгодженої і достатньої сукупності доказів для формування внутрішнього переконання судді для прийняття відповідного остаточного судового рішення, що і означає наявність визначеної певної антиделіктної ситуації.

Підводячи підсумок, доцільно наголосити увагу на тому, що запропоноване Ю. О. Ланцедовою розуміння презумпції тлумачення сумнівів на користь поліцейського чи будь-якого іншого правоохоронця у невизначеній антиделіктній ситуації і презумпції професійності, достатності та збалансованості повноважень поліцейського чи будь-якого іншого правоохоронця не підлягають дискусійного обговорення у силу того, що обидві ці презумпції є аналогом загальнонаукової категорії «аксіома», тобто наукового положення, яке не підлягає доведенню.

У той же час необхідна широка коректна наукова дискусія щодо змісту професійності та, особливо, достатності і збалансованості повноважень як поліцейського, так і кожної зі спеціалізацій і субспеціалізацій правоохоронців. Це ж доцільно здійснити найближчим часом в силу необхідності реального виконання базисного конституційного обов'язку держави та його органів з пізнання, визнання, забезпечення і відновлення правового статусу (прав,

свобод, обов'язків, інтересів) усіх соціосуб'єктів, у тому числі і у рівній мірі як переслідуваного, так й потерпілого.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гранчак Т. Презумпція правоти поліцейського в умовах України – крок до європейської практики чи поліцейської держави? / Т. Гранчак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2337:prezumpsiya-pravoti-politsejskogo-perspektivi-ta-naslidki-zaprovadzhennya&catid=8&Itemid=350

2. Кримінальний кодекс України: від 05.04.2001 р., № 2341-III // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, № 25–26, ст. 131, зі змінами, згідно із законом України від 14.10.2014 р., № 1703-VII, ВВР, 2014, № 45, ст. 2045 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

3. [Презумпція правоти. Яких повноважень хочуть додати поліцейським](http://www.pravda.com.ua/articles/2016/10/12/7123385/) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2016/10/12/7123385/>

4. Презумпція правоти поліцейського: закон і практика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/blogi/themes/law/prezumpciya-pravoti-policeyskogo-zakon-i-praktika-754479.html>

5. Презумпція правоты полиции: за и против [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.liga.net/articles/politics/12867483-prezumpsiya-pravoty-politsii-za-i-protiv.htm>

6. Як стати поліцейським в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukr.segodnya.ua/ukraine/kak-stat-policeyskim-v-ukraine-727323.html>

Анотація

Розглянуто недоліки і переваги впровадження у правоохоронну діяльність презумпції тлумачення сумнівів на користь поліцейського чи іншого правоохоронця і презумпції професійності, достатності та збалансованості повноважень поліцейського чи іншого правоохоронця. Розкрита сутність

професійності, достатності та збалансованості повноважень поліцейського чи іншого правоохоронця. Викладено зміст та призначення презумпції тлумачення сумнівів на користь поліцейського чи іншого правоохоронця у невизначеній ситуації.

Ключові слова: презумпція тлумачення сумнівів на користь поліцейського, презумпція професійності, достатності та збалансованості повноважень поліцейського.

Annotation

Consider advantages and disadvantages of introducing in law enforcement activity of the presumption of the doubt in favor of the police or other law enforcement officers and the presumption of the professionalism, sufficiency and balance of the powers of the police or other law enforcement officers. Uncovered the the essence of the professionalism, sufficiency and balance of the powers of the police or other law enforcement officers. Set out the content and purpose of the presumption of the doubt in favor of the police or other law enforcement agencies in uncertain situation.

Key words: the presumption of the doubt in favor of the police, the presumption of professionalism, sufficiency and balance of powers of the police.